

**MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ
AGRONOMICKÁ FAKULTA**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BRNO 2015

LUCIE MARŠÁLKOVÁ

**Podnikání v zemědělství v zázemí velkoměsta:
případová studie Východní okraj Brna**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.

Vypracovala:
Lucie Maršálková

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Lucie Maršálková
Studijní program: Zemědělské inženýrství
Obor: Agrobiznys

Vedoucí práce: doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.
Konzultant: Ing. Miloslava Ševelová, Ph.D.

Název práce: **Podnikání v zemědělství v zázemí velkoměsta: případová studie Východní okraj Brna**

Zásady pro vypracování:

1. Zhodnotit existující literaturu v oboru příměstského zemědělství. Vyjít z modelu von Thüнена a jeho překonání rozvojem dopravních a chladírenských technologií. Zohlednit otázky vlivu suburbanizace na příměstské zemědělství. Využít i diplomových prací, zabývajících se vztahem mezi zemědělstvím a suburbanizací.
2. Charakterizovat prostor východně od Brna (Šlapanicko) z hlediska podnikání v agrobiznysu (přírodní podmínky, dopravní dostupnost, kolize s jinými aktivitami apod.). Zjištěné poznatky fotograficky dokumentovat.
3. Analyzovat vybraný podnik (podniky) - například Bonagro Blažovice z hlediska jeho ekonomiky a možné kooperace s Brnem (odbyt produktů, pracovníci, spolupráce s výzkumem a šíření inovací, spolupráce s třetími subjekty). K tomu využít i sociologických metod (zejména rozhovorů s reprezentanty zemědělských podniků, eventuálně obcí)
4. Diskutovat otázku příměstského zemědělství v současném Česku.

Rozsah práce: 35 stran; minimálně 60 000 symbolů

Literatura:

1. BIČÍK, I. -- JANČÁK, V. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: Univerzita Karlova, 2005. 193 s. ISBN 80-86561-19-4.
2. VAISHAR, A. -- ŠTASTNÁ, M. -- VAVROUCHOVÁ, H. -- KŘENOVSKÁ, I. -- PÁKOZDIOVÁ, M. -- ŽITNÁKOVÁ, J. *Změny krajiny na okraji velkých měst. Je suburbanizovaný venkov ještě venkovem?*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013. 100 s. ISBN 978-80-7375-768-7.
3. BIČÍK, I. *Vývoj využití ploch v Česku*. Praha: Česká geografická společnost, 2010. 250 s. ISBN 978-80-904521-3-8.
4. DOUCHA, T. *Vývoj agrárního sektoru v ČR v období 1989 - 1997*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1998. 54 s. ISBN 978-80-8589-875-0.
5. HURTA, J. -- ČUBA, F. *České a slovenské zemědělství po vstupu do EU*. Slušovice: Mondon,

2003. 103 s. ISBN 978-80-9031-082-7.

6. MAJEROVÁ, V. a kol. *Český venkov 2002 - podniky a podnikání*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, ve vydavatelství Credit, 2003. 201 s. ISBN 80-213-1002-2.
7. Zasada, I., Loibl, W., Köstl, M., Piorr, A.: Agriculture under human influence. A spatial analysis of farming systems and land use in European Rural-Urban-Regions. European Countryside. Volume 5, Issue 1, Pages 71–88, ISSN (Online) 1803-8417, DOI: 10.2478/euco-2013-0005.

Datum zadání: říjen 2013

Datum odevzdání: duben 2015

Lucie Maršálková
Autorka práce

doc. RNDr. Antonín Vaishar, CSc.
Vedoucí práce

prof. Ing. František Toman, CSc.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Ladislav Zeman, CSc.
Děkan AF MENDELU

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: Podnikání v zemědělství v zázemí velkoměsta: případová studie Východní okraj Brna vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:.....

.....
podpis

Poděkování

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu doc. RNDr. Antonínu Vaisharovi, CSc. za ochotu a rady při vypracování této bakalářské práce. Dále také společnosti BONAGRO, a.s., za poskytnutí informací.

Abstrakt

Hlavním cílem bakalářské práce „ Podnikání v zemědělství v zázemí velkoměsta: případová studie Východní okraj Brna“ je analýza vybraného zemědělského podniku z hlediska ekonomiky a možné kooperace s Brnem.

V první části je teoretický úvod do problematiky, dále je rozebrána a zhodnocena dostupná literatura. Je zde představen model von Thünera a zohledněna otázka suburbanizace a zemědělství. Dále první část práce pojednává o městě Šlapanice a bližší charakteristice zájmového území.

Druhá část práce je zaměřena na analýzu vybraného podniku, na jeho obchodní zaměření a ekonomickou stránku.

Klíčová slova: podnikání v zemědělství, von Thünen, Východní okraj Brna, Šlapanice

Abstract

An analysis of selected agricultural holding in terms of economy and possible cooperation with Brno is the main aim of the thesis "Agribusiness in the hinterland of the city: a case study of eastern periphery of Brno".

The first part is a theoretical introduction; it is also analyzed and evaluated the available literature. Von Thünen model is introduced and it is considered the issue of suburbanization and agriculture. Further, the first part of thesis deals with the city Šlapanice and the detailed characteristic of the area.

The second part focuses on the analysis of the selected company, its business focus and the economic side.

Key Words: agribusiness, von Thünen, Eastern periphery of Brno, Šlapanice

OBSAH

1. ÚVOD.....	9
2. CÍL PRÁCE.....	10
3. METODIKA.....	11
4. LITERATURA.....	12
4.1 Literatura v oboru zemědělství.....	12
4.2 Literatura zabývající se suburbanizací.....	12
4.3 Literatura týkající se lokality případové studie.....	12
5. TERMINOLOGIE.....	13
5.1 Agrobiznys.....	13
5.2 Venkov.....	13
5.3 Zemědělství.....	13
5.4 Příměstské zemědělství.....	14
5.5 Suburbanizace.....	14
6. VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ OD DOB VON THÜNENA PO SOUČASNOST.....	15
6.1 Model Von Thüna.....	15
6.2 Změny v zemědělství od dob Von Thüna po současnost.....	16
6.3 Zhodnocení.....	18
7. CHARAKTERISTIKA DANÉ LOKALITY.....	19
7.1 Město Šlapanice.....	19
7.2 Šlapanicko.....	20
8. ZEMĚDĚLSTVÍ.....	25
8.1 Zemědělství na území dané lokality.....	26
9. BONAGRO, A. S.....	28
9.1 Historie a vznik firmy.....	28

9.2 Předmět podnikání společnosti	29
9.3 Agromechanizace	29
9.3.1 Rostlinná výroba	29
9.3.2 Živočišná výroba	32
9.3.3 Středisko dopravy a mechanizace	33
9.3.4 Výroba krmných směsí	34
9.3.5 Bioplynová stanice	36
9.4 Dotační tituly za roky 2012-2014	37
9.5 Dodavatelsko-odběratelské vztahy	37
9.6 Zaměstnanci společnosti	38
9.7 Investiční záměry	39
10. DISKUZE	40
11. ZÁVĚR	44
POUŽITÁ LITERATURA	45
SEZNAM TABULEK	47
SEZNAM MAP	47
SEZNAM GRAFŮ	47
PŘÍLOHY	47

1. ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá zemědělským podnikáním v zázemí velkoměsta, a to přesně případovou studií Východního okraje Brna, tedy Šlapanicka. Hodnocení suburbanizace v zázemí měst je důležitým podkladem pro téma zemědělského podnikání v zázemí města. Suburbanizace je fenomén, který výrazně koncem minulého století a v případě Brna počátkem současného století formoval strukturu měst a vytlačil zemědělské podnikání z okolí měst do ústraní. Celou situaci zemědělského podnikání však ztížil i proces transformace po roce 1989. Značný vliv ekonomické situace na domácí trhy, rostoucí globalizace, vstup do EU, rozšiřování trhů a rostoucí konkurence, to vše a mnohem více ovlivňuje zemědělské podnikání nejen na okraji velkoměst, ale i v celé České republice. Historickým vývojem situace se dnes Česká republika nachází v době, kdy jsou největším konkurentem výrobci v zemích EU, kteří jsou schopni konkurovat především nižší cenou a to díky jejich poloze či podporou vlády a dotací.

Jelikož je již Von Thünenův model využití zemědělství v zázemí měst překonán vznikem nových technologií, které umožňují daleko lepší možnosti v oblasti dopravy a skladování, při čemž je možné komodity dovážet ze vzdálených míst. Nemusí města spoléhat jen na to, co se v jejich okolí vypěstuje a tudíž není třeba, aby zemědělské podniky byly v bezprostřední blízkosti měst, tak tedy zemědělství v okolí ustupuje. Jelikož je kvalitní zemědělská půda omezeným zdrojem, je tedy problém v tom, že se rozšiřují urbanizované plochy na nejkvalitnější orné půdě.

2. CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je vyhledat a zhodnotit dostupnou literaturu v oboru příměstského zemědělství a charakterizovat lokalitu případové studie. Druhá část práce je zaměřena na analýzu vybraného zemědělského podniku v dané lokalitě, jeho podrobnější průzkum z hlediska ekonomiky a kooperace s Brnem.

3. METODIKA

Práce vychází ze zadání a je tedy rozdělena na dvě části. V první části při řešení příměstského zemědělství bylo třeba prostudovat a zhodnotit dostupnou literaturu týkající se příměstského zemědělství a suburbanizace. Dále prostudovat literaturu týkající se zájmového území a získat o něm co nejvíce informací potřebných k jeho charakteristice.

A druhou důležitou částí této bakalářské práce, která tvoří vlastní práci, byla analýza vybraného zemědělského podniku. Po zpracování analýzy podniku bylo ještě využito fotografií a rozhovorů s reprezentantky podniku a nakonec byla diskutována otázka příměstského zemědělství v současném Česku.

4. LITERATURA

4.1 Literatura v oboru zemědělství

Literárních zdrojů v rámci řešené problematiky příměstského zemědělství a historie zemědělství, ze kterých je možné čerpat a vycházet je několik. Základním dílem je dílo Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990. Dalším neméně důležitým dílem je Vývoj agrárního sektoru v ČR v období 1989 – 1997. Informace byly čerpány i z diplomových prací, jednalo se o diplomové práce Markéty Kunové a Martina Britana z Masarykovy univerzity v Brně, neméně důležitou byla i disertační práce Milana Damborského z Vysoké školy ekonomické v Praze, která se zabývá lokalizačními procesy.

4.2 Literatura zabývající se suburbanizací

Literárních zdrojů zabývajících se suburbanizací je velké množství. Pro tuto bakalářskou práci byla vybrána kniha Změny krajiny na okraji velkých měst. Je suburbanizovaný venkov ještě venkovem? Dále bylo čerpáno z bakalářské práce Jakuba Pařila z Mendelovy univerzity v Brně.

4.3 Literatura týkající se lokality případové studie

Hlavním literárním zdrojem zabývajícím se řešené oblasti bylo dílo Příroda okresu Brno - venkov - Šlapanicko. Kde je popsána obecná charakteristika daného území. Dalším důležitým zdrojem byly internetové stránky města Šlapanice. Jsou zde popsány základní informace o poloze a zajímavostech města. Dále je zde popsána historie a památky Šlapanic. Dalším neméně důležitým zdrojem byly i diplomové práce, které řešily podobnou problematiku. Jednalo se o diplomové práce Petry Langové z Mendelovy univerzity Brno a diplomovou práci Jana Beneše z Masarykovy univerzity Brno.

5. TERMINOLOGIE

S prací je spjato i velké množství pojmů. Tato kapitola vysvětluje význam jednotlivých pojmů specifických pro dané téma.

5.1 Agrobiznys

První teorii agrobiznysu vypracovali američtí ekonomové J. H. Davis a R.A. Goldberg. Jejich první definice agrobiznysu zněla jako „...*souhrn všech činností týkajících se zpracování a distribuce produktů vyrobených na farmě, tzn. výrobní činnosti na farmě a dále skladování, zpracování, dopravu a prodej zemědělských komodit a produktů z nich vyrobených...*“. Davis a Goldberg do agrobiznysu dle klasického pojetí zahrnují tato odvětví:

- zemědělská prvovýroba, lesnictví, vodní hospodářství
- potravinářský a další zpracovatelský průmysl
- krmivářský průmysl
- služby pro zemědělství a potravinářství
- dodavatelská odvětví vstupů do zemědělství a potravinářství
- potravinářský obchod a veřejné stravování

(Bečvářová, 2013)

5.2 Venkov

Odborná literatura uvádí různé varianty definic venkova. Z demografického hlediska je venkov definovaný nízkým počtem a nízkou hustotou obyvatel. Z hlediska urbanistického je venkov definovaný specifickou zástavbou. Z hlediska sociologického způsobem života, avšak obecně je venkov definován jako řídko osídlený prostor, kde důležitou funkci plní zemědělství. (Herová, 2009)

5.3 Zemědělství

Termínem zemědělství je popisována produkce potravin, krmiv a jiných produktů, které vznikají pěstováním rostlin a chováním hospodářských zvířat. Zemědělská výroba se dělí na živočišnou a rostlinnou. Zemědělství plní určité funkce a je rozděleno do různých typů a jedním z nich je právě příměstské zemědělství, ze kterého bude tato práce vycházet.

5.4 Příměstské zemědělství

Jedná se o zemědělství v zázemí měst. Zaměřuje se na produkty podléhajících se rychlé zkáze, které jsou náročné na dopravu - ovoce, zelenina, mléko, vejce. Proto jsou tyto produkty určeny ke konzumaci právě toho města, v jehož okolí vznikají.

5.5 Suburbanizace

Suburbanizace je proces stěhování obyvatelstva a jeho aktivit z jádra města do jeho zázemí. Jedním z druhů suburbanizace je suburbanizace komerční, kdy se přesouvají komerční aktivity, jako jsou obchod, administrativa, výroba, skladování, zástavba z jádra měst do jejich zázemí. Dále suburbanizace sezónní, kdy se obyvatelé stěhují na chaty a chalupy v zázemí měst. Tyhle rekreační oblasti se však dnes mění na suburbia, tedy předměstí, která tvoří kompaktní zástavby rodinných domů a sídlišť. (Pařil, 2013)

6. VÝVOJ ZEMĚDĚLSTVÍ OD DOB VON THÜNENA PO SOUČASNOST

6.1 Model Von Thüнена

Johann Heindrich von Thünen byl německý ekonom, geograf a statkář, který napsal sérii prací nazvanou Izolovaný stát. Von Thünen vytvořil první prostorovou teorii lokalizace. Jeho lokalizační teorie je zaměřena na otázky související se zemědělstvím.

Model se zabývá zemědělským využitím půdy v okolí měst. Z modelu vychází, že hlavním faktorem pro rozložení využívání zemědělských ploch je doprava. Dopravní náklady považuje za klíčové v tom, co za produkty a v jaké vzdálenosti od města pěstovat. Okolí města je rozděleno do kruhových zón, nejbližší k městu se nachází plochy s nejméně trvanlivými produkty. Pěstuje se zde převážně ovoce, zelenina, květiny a chová se zde skot na mléko, uvedl tedy, že v první zóně nejbližší městu jsou plochy s produkty, které vyžadují každodenní přepravu, což zvyšovalo jejich cenu. Dále od města, v druhé zóně jsou lesy, které zajišťují zásoby palivového dříví a poskytují obyvatelstvu materiál na stavbu domů. Avšak vzhledem k hmotnosti je doprava složitá a nákladná. Za lesy se pěstují hlavně obilniny, a to proto, že jsou trvanlivé a snadno skladovatelné. Nejdále od města jsou pastviny, jelikož se zvířata dopravují sami, tudíž zanikají náklady na dopravu.

Model je formulován na následujících předpokladech:

- město a okolní prostor je izolovaný, funguje samozásobitelsky a výroba směřuje k jednomu odbytovému místu
- reliéf krajiny nemá žádný vliv na dopravní náklady
- všechna půda je stejně úrodná, její kvalita půdy a klima je konstantní a celém území státu
- zemědělství se snaží maximalizovat zisk
- okolí státu je obklopeno divočinou
- zboží je převáženo vozy taženými voly

Z výše uvedeného vyplývá, že je model hodně zjednodušen, neboť předpokládá, že v okolí města bude stejně úrodná půda a stejná dopravní dostupnost a tím i stejné náklady výroby i dopravy. (Damborský, 2009/2010)

6.2 Změny v zemědělství od dob Von Thüneny po současnost

Druhá polovina 18. století se dá považovat za dobu počátků zemědělské vědy, zabývalo se zemědělským vzděláním, importem komodit a hlavně křížením, které výrazně pomohlo v chovech skotu. Bylo také zaváděno pěstování jetele, vojtěšky, brambor a cukrovky. Trojhonné soustavy byly vytlačeny střídavým hospodářstvím a vymizel úhor. Rozvíjeli se manufaktury a obchod, což vedlo k stoupení cen a cenovým rozdílům jednotlivých zemědělských výrobků. Zánik poddanství otevřel cestu zemědělskému pokroku. (Kunová, 2011)

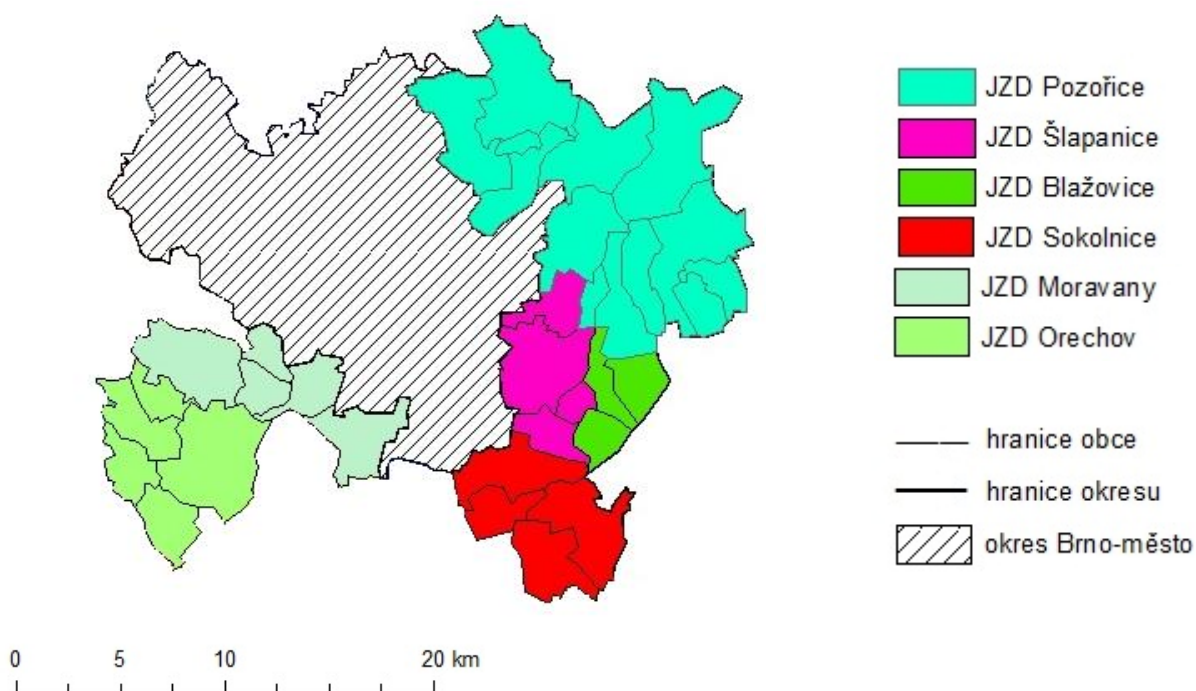
V době, kdy byly naše země postiženy první světovou válkou tj. v letech 1914 až 1918, poklesla zemědělská výroba. Po válce brzdilo vývoj rozdělení půd pachtem. V období druhé světové války tj. v letech 1939 až 1945 zemědělská výroba podstatně klesla, snížil se stav hospodářských zvířat, hlavně koní, poklesla úrodnost půdy a snížil se počet pracovních sil. V roce 1945 došlo k osvobození našeho státu a započal nový vývoj zemědělství vznikem nové pozemkové reformy. (Kunová, 2011)

Do roku 1990 se na zemědělské půdě hospodařilo převážně formou jednotných zemědělských družstev - JZD a státních statků. V roce 1989 hospodařilo na sledovaném území 6 JZD, jejich průměrná velikost byla 2420 ha. (Britan, 2012)

Tab. 1 Struktura zemědělských podniků ve sledovaném území v roce 1988

Zemědělský podnik	Výměra (ha)	Počet obcí
JZD Blažovice	1577	4
JZD Šlapanic	1615	4
JZD Moravany	2337	6
JZD Sokolnice	2748	5
JZD Ořechov	2886	5
JZD Pozořice	3357	16

(Britan, 2012)

Map. 1 Prostorová organizace podniků na sledovaném území v roce 1988

Po restitučním procesu se lidem vrátilo právo hospodaření na půdě. Jelikož se vlastníci o půdu nechtěli nebo nemohli starat, tak ji pronajímají k hospodaření družstvu a ostatním subjektům, tím pádem se družstva transformovala na družstva vlastníků půdy nebo na obchodní společnosti, to probíhalo v letech 1989 až 1995 a po té době se snížila intenzita zemědělství a objem produkce. V letech 1996 až 2004 se ukončili restituce a jelikož většina restituentů neměla o půdu zájem tak ji dali k dispozici a tím se započal zábor zemědělské půdy v zázemí měst. Jelikož byl v té době oslaben zákon týkající se ochrany zemědělské půdy, začaly se na okrajích měst stavět rodinné domy a komerční prostory. (Bičík, Jančák, 2005)

Tab. 2 Struktura zemědělských podniků ve sledovaném území po roce 1990

Typ zemědělského podniku	Rok vzniku	Název
Zemědělské družstvo	1991	ZD Březina
a.s.	1994	Agro Ořechov, a. s.
a.s.	1994	Zevo Střelice
a.s.	1994	Bonagro, a. s.
a.s.	1995	Bobrava a. s. Moravany
a.s.	1995	AGRO Modřice, a. s.
s.r.o.	1993	Výzkumný ústav pícninářský, s. r. o. Troubsko
s.r.o.	1995	Agrogen s. r. o. Troubsko

(Britan, 2012)

Významný pro české zemědělství se stal rok 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, což přineslo významnou dotační politiku. Významně se tím zvýšily příjmy zemědělců. Došlo k nárůstu cen rostlinných a živočišných komodit. Zvýšila se i cena vstupů do zemědělství. Vzniklo i několik podpůrných a dotačních programů a také nová legislativa. (Kunová, 2011)

6.3 Zhodnocení

Dnes se dá Thünenův model zhodnotit jako nereálný, jelikož Thünen vycházel z předpokladů dokonalé konkurence. Na trhu byli jen malí výrobci, technologie byly zaostalé a výrobky velmi zjednodušené a podobné. Hlavním byla doprava, která byla v porovnání s dnešními možnostmi zcela zaostalá. Model byl překonán vznikem dopravních technologií, především postavením železničních tratí. Díky rozvoji dopravních zařízení, mrazírenských a dalších technologií, které umožňují uchovávání potravin, se dnes dopravují komodity z celého světa, hlavní výhodou je, že se mohou pěstovat tam, kde jsou pro ně ideální podmínky. Tudíž se již model Von Thüna v dnešní době neuplatňuje. V okolí měst zemědělství postupně zaniká, vytlačí ho nová výstavba domů a komerčních objektů.

7. CHARAKTERISTIKA DANÉ LOKALITY

Lokalita bakalářské práce je prostor východně od Brna – Šlapanicko. Šlapanicko tvoří několik vesnic a město Šlapanice, které vám v této části práce představím. Dále se budu věnovat danému území z obecného hlediska.

7.1 Město Šlapanice

7.1.1 Poloha města

Šlapanice leží ve východní části okresu Brno - venkov, přibližně deset kilometrů od Brna. Šlapanice zaujímají plochu 1465 ha a skládají se z katastrálního území Šlapanice a Bedřichovice. Šlapanice jsou od roku 1999 součástí mikroregionu Mohyla míra - Austerlitz. V roce 2003 se staly obcí s rozšířenou působností a ve svém správním obvodu mají 40 obcí. Počet obyvatel s trvalým pobytem k 31. prosinci 2013 činil 7171. Město má svůj znak, který se skládá z červeného pravého pole, v němž je zlatá biskupská berla, ve zlatém levém poli je v horní části modrý hrozen a pod ním košíř – vinařský nůž. Hrozen s košířem představují symbol vinařství a berla představuje vztah s biskupským panstvím. (www.slapanice.cz)

7.1.2 Památky

Mezi nejvýznamnější památky města patří kostel Nebevzetí Panny Marie na Masarykově náměstí. Dále je na náměstí budova bývalé scholastrie, dnes se v budově nachází muzeum. Na Masarykově náměstí se nachází budova městského úřadu z roku 1605 a Orlovna. Budova Radnice dnes stojí na Kalvodově ulici a je o ní známo, že z původní Radnice postavené v 2. pol. 16. stol. se dochovalo pouze sklepení, které dříve sloužilo jako žalář. V roce 1753 byl ve Šlapanicích postaven zámek, který od roku 1901 slouží ke školním účelům, dnes je v něm gymnázium. (www.slapanice.cz)

7.1.3 Bedřichovice

Bedřichovice leží 1,5 km severně od Šlapanic. Bedřichovice jsou název katastrálního území rozkládajícího se na ploše 1,75 km² a k 1. 1. 2011 zde žije 328 obyvatel. O založení obce traduje pověst o třech bratřech, kteří založili tři vesnice - Bedřich - Bedřichovice, Jiří - Jiřikovice a Blažej - Blažovice. (www.slapanice.cz)

7.2 Šlapanicko

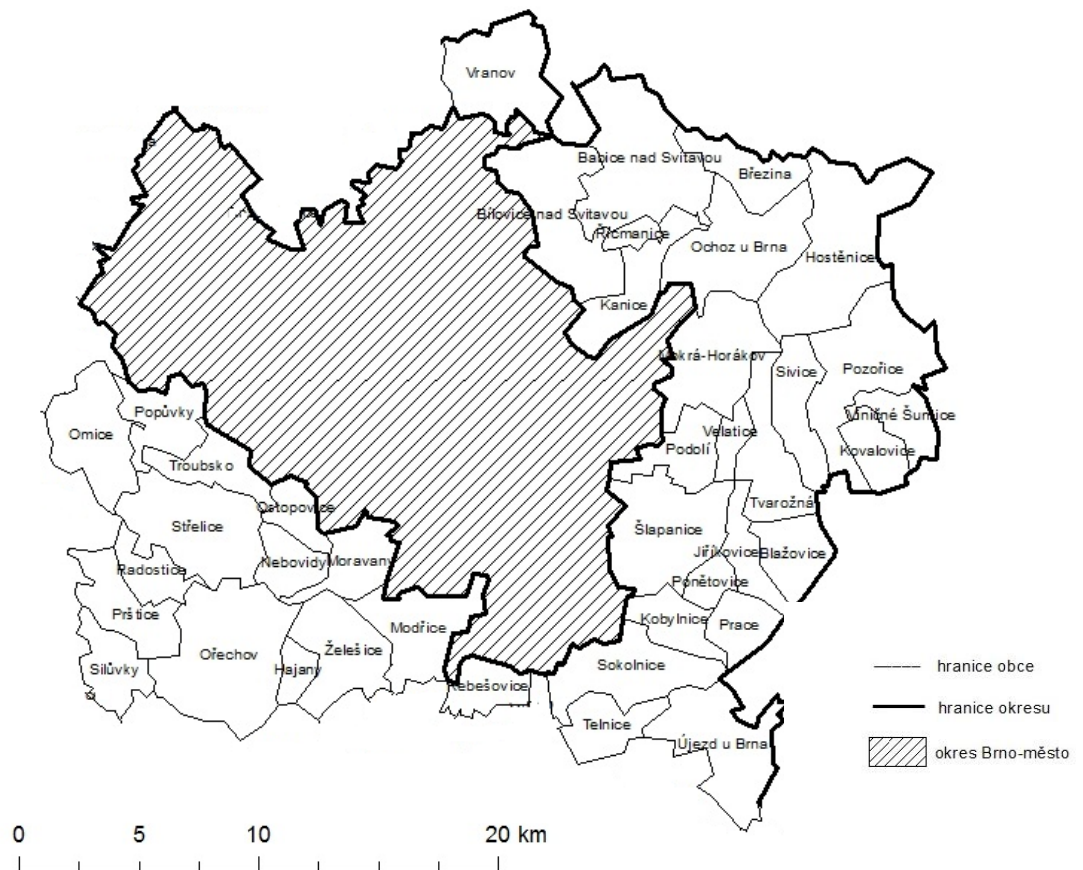
Ve správním obvodu Šlapanic se nachází 40 obcí a to: Babice nad Svitavou, Bílovice nad Svitavou, Blažovice, Březina, Hajany, Hostěnice, Jiříkovice, Kanice, Kobylnice, Kovalovice, Modřice, Mokrá-Horákov, Moravany, Nebovidy, Ochoz u Brna, Omice, Ořechov, Ostopovice, Podolí, Ponětovice, Popůvky, Pozořice, Prace, Prštice, Radostice, Rebešovice, Řícmanice, Silůvky, Sivice, Sokolnice, Střelice, Šlapanice, Telnice, Troubsko, Tvarožná, Újezd u Brna.

Tab. 3 Obce ve správním obvodu Šlapanic

MĚSTO	POČET OBYVATEL	VÝMĚRA (ha)
Babice nad Svitavou	1067	1741,9721
Bílovice nad Svitavou	3551	1469,9605
Blažovice	1180	593,6366
Březina	873	683,1936
Hajany	372	235,5255
Hostěnice	667	2000,3569
Jiříkovice	861	453,6345
Kanice	862	821,3114
Kbylnice	1032	509,1884
Kovalovice	612	471,1002
Modřice	4809	1005,0452
Mokrá-Horákov	2720	1216,1152
Moravany	2371	663,5522
Nebovidy	630	449,8168
Ochoz u Brna	1295	1454,2612
Omice	781	1045,9156
Ořechov	2051	1967,6552
Ostopovice	1564	385,0443
Podolí	1333	625,4929
Ponětovice	398	240,9851
Popůvky	1338	745,5037
Pozořice	2227	1546,2424
Prace	910	470,7443
Prštice	939	783,2484
Radostice	749	436,3274
Rebešovice	867	410,8132
Řícmanice	764	149,6351
Silůvky	806	600,0507
Sivice	1018	726,2934
Sokolnice	2281	1134,5546

Střelice	2748	1467,2803
Šlapanice	7076	1464,9126
Telnice	1479	610,2903
Troubsko	2172	601,2572
Tvarožná	1226	881,3108
Újezd u Brna	3192	1307,4991
Velatice	656	226,304
Viničné Šumice	1257	474,6472
Vranov	709	1241,6533
Želešice	1605	997,4898

(www.uir.cz)

Map. 2 Administrativní členění správního obvodu Šlapanic

Jelikož jsou Šlapanice, významným městem na východním okraji města Brna a spadá pod ně 40 obcí, tak se z důvodu kompletnosti v práci zabývám celým správním obvodem Šlapanic a ne jen obcemi na východním okraji Brna.

Největším městem jsou Šlapanice, dále pak Modřice, Újezd u Brna a Bílovice nad Svitavou. Nejmenší obce jsou Hajany a Ponětovice. Sousedními obcemi Šlapanic jsou obce Podolí, Jiříkovice, Velatice a Tvarožná. (www.uir.cz)

7.2.1 Šlapanicko

Správní obvod Šlapanice leží na rozhraní provincií Česká vysočina a Západní Karpaty. Většina obvodu spadá do provincie Západní Karpaty. Reliéf katastru je tvořen nížinnými pahorkatinami s údolím Prateckého potoka s dominantou Prateckého kopce. Šlapanicko lze také rozdělit na Severní část, která je převážně zalesněná. Tohle území sahá až k CHKO Moravský kras. A na jižní část, ta je bezlesá a dominují zde orné půdy, tohle území má rovinný terén na rozdíl od severní části, kde jsou převážně členitější pahorkatiny. Nejnižší území je u dolního toku Říčky (187 m n. m.) a nejvyšší u Babic nad Svitavou (až 500 m n. m.). (Martiško,1997)

7.2.2 Přírodní poměry Šlapanicka

Nejvýznamnějším tokem Šlapanicka je řeka Svratka, druhou nejvýznamnější řekou je Svitava. Dále Šlapanickem protéká řeka Říčka a to na západu, východem pak protéká řeka Bobrava, Pratecký potok, nachází se zde několik rybníků. Oblast má mělkou hladinu podzemních vod, z hlediska povrchových vod spadá oblast k nejméně vodnatým oblastem ČR.

Co se týče půd má Šlapanicko různorodé půdní pokryvy. Kolem řeky Svratky jsou nivní půdy přírodní i zemědělsky zkulturněné. Na jihu jsou černoze, které jsou zemědělsky využívány. Kolem Šlapanic jsou černozemní půdy, kolem obcí Viničné Šumice a Pozořice se vyskytují hnědozemě. V obcích Kanice, Ochoz, Řícmanice, Bílovice a Vranov můžeme vidět hnědé lesní půdy. V Hostěnicích, Mokré - Horákov a Březině jsou půdy podzolové a v okolí Babic nad Svitavou můžeme narazit i na rendziny. (Beneš, 2008)

V roce 2013 byla celková výměra území Šlapanicka je 34 313 ha, z toho je 17 377 ha (50,6 %) zemědělské půdy, z toho orná půda 14 902 ha, zahrady 1203 ha, ovocné sady 407 ha a trvalé travnaté porosty 736 ha a 16 935 ha (49,4 %), nezemědělské půdy. Průměrná cena půdy ve Šlapanicích je 15,32 Kč/m² (www.risy.cz)

Klimaticky spadá Šlapanicko do teplé oblasti. Podnebí je zde teplé a suché, a tak většina části jižního Šlapanicka trpí extrémními suchy a nedostatkem vody. Průměrná

roční teplota je zde kolem 9 °C, nejteplejším měsícem je červenec, kdy se průměrné teploty pohybují v rozmezí 18 a 19 °C, naopak nejchladnější měsíc je leden, kdy je průměrná teplota -2,5 °C. Roční srážky se zde pohybují kolem 500 mm, nejvíce prší v červnu a červenci. Ovzduší je ovlivněno lokálními topeništi, silniční dopravou, prašností z polí a vozovek a organoleptickými emisemi z živočišné výroby, to vše ovzduší na daném území negativně ovlivňuje.(Martiško, 1997)

7.2.5 Obyvatelstvo

V důsledku suburbanizace se v posledních letech ve Šlapanicích i ve většině přilehlých vesnic zvýšil počet obyvatel. Počet obyvatel stabilně roste a předpokládá se, že nadále poroste, jelikož neustále pokračuje výstavba rodinných domů a sídlišť. Tohle se děje v důsledku toho, že jsou Šlapanice a okolní vesnice v zázemí města Brna, kde je typická suburbanizace. Důležitým faktorem je i dobrá dopravní dostupnost do Brna, o které se budu ještě dále zmiňovat. Největší nárůst obyvatel ve městě Šlapanice způsobila výstavba rodinných domů na okraji města směrem od Brna a výstavba komerčního souboru Brněnská pole. V roce 2007 se začalo s výstavbou prvních hal v průmyslové zóně.

Tab. 4 Celkový přírůstek obyvatelstva

Správní obvod	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Šlapanice	1 024	1203	440	1050	1808	1204

Zdroj: Risy.cz

Tab. 5 Přirozený přírůstek obyvatelstva

Správní obvod	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Šlapanice	-80	8	9	158	125	296

Zdroj: Risy.cz

Tab. 6 Přírůstek stěhováním

Správní obvod	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Šlapanice	1104	1195	431	892	1683	908

Zdroj: Risy.cz

Tab. 7 Věková struktura obyvatel v % - rok 2008

Správní obvod	0-14 let	15-59 let	60+ let
Šlapanice	15,5	69,5	15

Zdroj: Risy.cz

7.2.6 Dopravní dostupnost

Přes území Šlapanic vede dálnice D1 a ostatními obcemi mikroregionu prochází silnice I. a II. třídy. Dále pak v katastru Modřice prochází dálnice D2 a významná je i komunikace R52.

Spojení s Brnem dále zajišťuje železniční trať a městská hromadná doprava, které pomohlo zavedení integrovaného dopravního systému zajišťujícího dopravní spojení všech obcí s Brnem. Území se také nachází v blízkosti mezinárodního letiště Brno - Tuřany.

Autobusy spojují obce přímo s Brnem nebo některé obce s městem Šlapanice, odkud se lidé následně dostanou trolejbusovou linkou přímo do centra Brna. Trolejbus jezdí do Šlapanic již od roku 1954. V roce 1882 byla zavedena do Šlapanic a Sokolnic železniční trať, dnešní době však není vlak tak využíván v porovnání s trolejbusem či autobusy.

8. ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělství v České republice má dlouholetou tradici, ovlivňují ho hlavně přírodní podmínky jako je reliéf, podnebí a půda. Hlavní funkcí zemědělství je produkce potravin, dále zajištění surovin pro průmyslové odvětví, udržování přírodních zdrojů, také udržuje kulturní ráz krajiny a venkovskou kulturní strukturu, vytváří zaměstnanost. Výměra zemědělské půdy činí 4,2 milionů hektarů. Z toho 3 miliony hektarů představuje orná půda, 978 tisíc hektarů trvalé travní porosty, 209 tisíc hektarů zahrady a ovocné sady, 19 tisíc hektarů vinice a 10 tisíc hektarů chmelnice. (www.vitejtenazemi.cz)

Rostlinná výroba se zabývá pěstováním rostlin a výrobou produktů sloužících k výživě populace a hospodářských zvířat. Z produktů, které se vyrobí z pěstovaných plodin je vhodná jedna čtvrtina k lidské výživě a zbytek je používán jako krmivo, stelivo, hnojivo a část i jako průmyslové suroviny. Rostlinná výroba se podílí 45% na celkové zemědělské produkci. Mezi rostlinné komodity patří obiloviny, olejniny, luskoviny, píce, dále se zde zahrnuje i produkce osiv, výživa půdy a ochrana rostlin. Nejrozšířenějšími pěstovanými plodinami jsou po dlouhá léta obiloviny, především pšenice a ječmen. Kulturní plodiny se dělí dle vlastností sklizených produktů na obilniny, luskoviny, olejniny, okopaniny, jeteloviny, zeleniny a kořenové rostliny, trávy, přadné rostliny, jednoleté píce, chmel, tabák, léčivé rostliny, ovoce, vinná réva a podnože. (www.zemedelskekomodity.cz)

Dle přírodních podmínek lze Českou republiku rozdělit do 4 výrobních oblastí, a to do kukuřičné výrobní oblasti, ve které jsou nejlepší podmínky pro zemědělství, jsou to nejteplejší nížiny. Tahle oblast se dělí na podoblasti K1, K2, K3, nachází se na jihovýchodní Moravě a pěstuje se zde kukuřice na zrno, cukrová řepa, ovoce, zelenina a vinná réva. Dále řepařská výrobní oblast, která je rozdělena na podoblasti R1, R2, R3 a nachází se v Polabí, Hornomoravském úvalu a na Opavsku, pěstuje se zde potravinářská pšenice, sladovnický ječmen, cukrová řepa a rané brambory. Chovají se zde prasata a drůbež. Třetí je bramborářská výrobní oblast, která je rozdělena na podoblasti B1 a B2, zabírá největší část území České republiky a pěstují se zde brambory, píce, řepka, oves, žito a len. Poslední výrobní oblastí je horská oblast, je rozdělena na podoblasti H1 a H2, jsou zde nevhodné podmínky pro pěstování zemědělských plodin, pěstuje se zde ovoce, brambory a hlavně píce, převažuje zde chov skotu a ovcí. Někteří autoři do výrobních oblastí zahrnují i příměstskou oblast, která je v blízkosti měst, pěstuje se zde

hlavně ovoce, zelenina a květiny. Chová se zde skot, prasata a drůbež. Příměstská oblast však oficiálně nespadá do zemědělských výrobních oblastí. (www.hajduch.net)

Živočišná výroba se zaměřuje na výrobu masa, mléka, mléčných produktů a vajec, obecně tedy na výživu obyvatelstva a dodávku surovin pro zpracovatelský průmysl. Živočišná výroba se podílí z 55 % na celkové produkci. V České republice převažuje chov prasat, drůbeže a skotu. V posledních letech dochází ke snížení stavu skotu, naopak se zvyšuje stav drůbeže. Chov prasat se v posledních letech udržuje na stejné úrovni. V určitých lokalitách Česka se můžeme setkat s chovem ovcí, koz a koní. Tradiční je v Česku včelařství a rybolov. Co se týče produkce, produkuje se nejvíce vepřového masa, následuje drůbež, hovězí mas a ostatní. Spotřeba masa neustále stoupá, v Česku především stoupla spotřeba drůbežního masa, naopak klesá spotřeba hovězího masa, spotřeba masa se u nás pohybuje okolo 80 kg na osobu za rok. Převažuje spotřeba vepřového masa, dále pak drůbežního, hovězího a v menší míře i ostatních. (www.vitejtenazemi.cz)

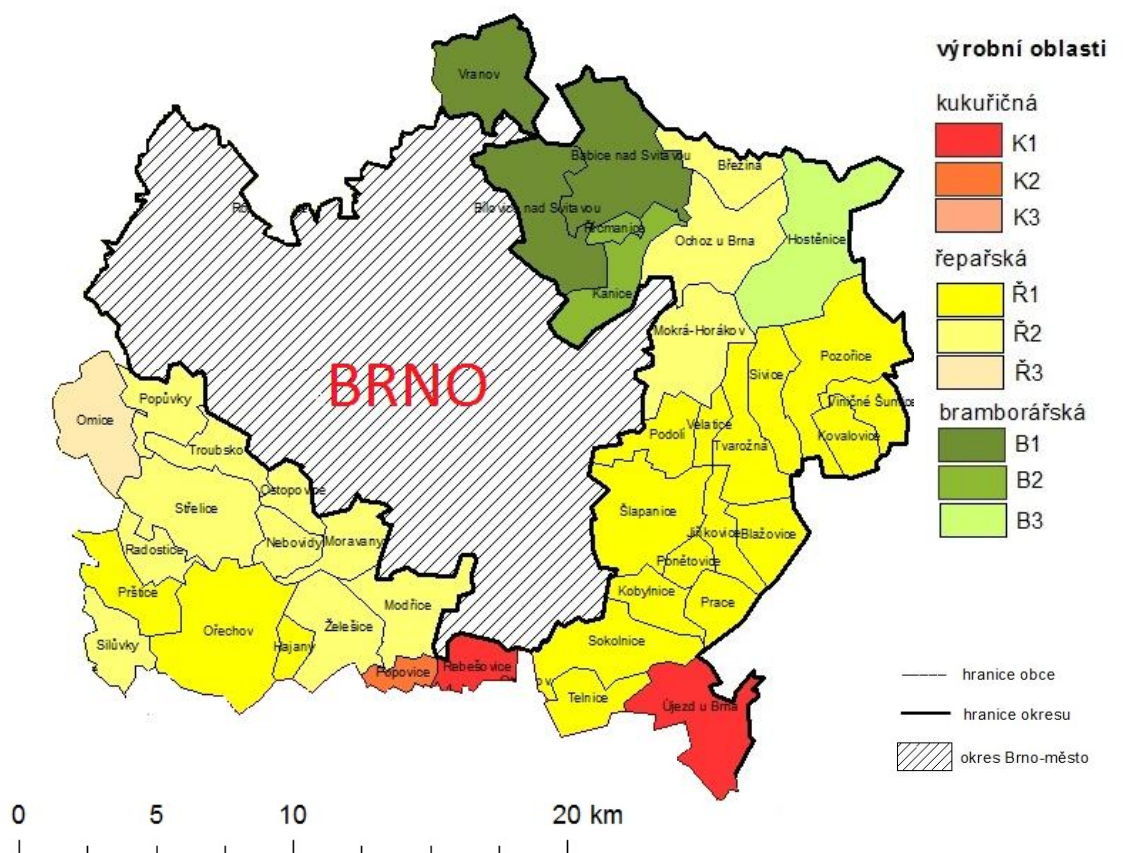
8.1 Zemědělství na území dané lokality

Zemědělství má na území Šlapanicka velkou tradici. Již od dob založení Brna mikroregion zásoboval město, jak tomu bylo zvykem.

Rostlinná výroba směřuje právě k městu Šlapanice, kde jsou pro ni výhodné podmínky z hlediska typů půd, klimatu a terénu, který je zde poměrně rovinný. Šlapanicko spadá převážně do řepařské, bramborářské, ale i kukuřičné výrobní oblasti. Sever mikroregionu je zalesněný a tak působí jako zdroj dřeva. Před rokem 1989 se na Šlapanicku pěstovaly převážně obilniny, převládala pšenice ozimá a ječmen jarní. Druhou významnou skupinu plodin tvořily píce na orné půdě. V menší míře se pěstovala i cukrovka, zelenina, olejniny, luskoviny a brambory. Po roce 1990 největší plochu zaujímaly také obilniny, ale jejich plochy se snížily. Dále se snížily také plochy pěstovaných pícnin na orné půdě, cukrovky i luskovin. Naopak vzrostly plochy olejin, hlavně řepky. Po roce 2004 stále největší osevní plochu zaujímaly obilniny a to hlavně pšenice a ječmen, dále pak i kukuřice na zrno. Z olejin se pěstovala nejvíce řepka slunečnice na semeno. Stále se pěstovaly i pícniny na orné půdě, avšak ostatní plodiny byly vysety na velmi malé plochy. Zásadně se snížily plochy technické cukrovky. Dnes jsou stále nejrozšířenější pěstovanou plodinou obilniny. (Britan, 2012)

Co se týče živočišné výroby, převažuje na území Šlapanicka intenzivní a specializovaný chov. Před rokem 1989 na Šlapanicku převažoval chov drůbeže, dále pak chov prasat a skotu. V menší míře i chov ovcí. Po roce 1990 došlo k poklesu stavů všech druhů hospodářských zvířat. Nejdůležitějším byl chov prasat, kde došlo k nejmenšímu poklesu stavů. Avšak v chovu skotu došlo k výraznému snížení až o 70 %. Také u drůbeže nastal prudký pokles až o 50 % stavů. Tenhle stav nastal v důsledku zvýšení dovozu masa a nadprodukce. Po roce 2004 došlo k dalším poklesům stavů všech druhů hospodářských zvířat. Příčinou byla nerentabilita v porovnání s jinými zeměmi EU. Hlavně došlo k poklesům stavů skotu a prasat. U chovů ovcí a koz byly naopak sledovány výrazné nárůsty stavů v důsledku rostoucí poptávky a zvýšení oblíbenosti ovčích a kozích výrobků. Největší nárůst stavů byl u drůbeže. Dnes stavy skotu a prasat nadále klesají a chovem drůbeže se na Šlapanicku již skoro nezabývají, je zde Drůbežárna Prace, kde prodávají kuřice a další drůbež do věku 22 týdnů.

(Britan, 2012, www.czso.cz)

Map. 3 Zemědělské výrobní oblasti správního obvodu Šlapanic

9. BONAGRO, A. S.

9.1 Historie a vznik firmy

Pro zpracování práce jsem si vybrala společnost BONAGRO, a.s. na adrese Jiříkovická 340, 664 08 Blažovice. Společnost byla zapsána do obchodního rejstříku dne 23. února 1994. Společnost vznikla sdružením oprávněných osob po transformaci Zemědělského družstva Šlapanice, hospodařícího v katastrálních územích Šlapanice, Jiříkovice, Ponětovice, Dvorska, Kobylnice, Prace, Bedřichovice a Blažovice. V roce 2004 se společnost formou fúze rozšířila o katastrální území Viničné Šumice, Kovalovice, Sivice a Tvarožná, kde do té doby hospodařila a.s. AGROCOM Viničné Šumice a v roce 2006 další fúzí o společnost OBIMA a.s. hospodařící v katastrálním území Pozořice.

Základní kapitál společnosti činí 183 870 000,- Kč, splaceno 183 870 000,- Kč. Statutárním orgánem společnosti je představenstvo, volí jej a odvolává nejvyšší orgán společnosti valná hromada. Představenstvo si ze svého středu volí předsedu a místopředsedu představenstva, volební období představenstva je 5 let. Představenstvo má 9 členů: předseda představenstva – Antonín Studený, místopředseda představenstva – Ing. Karel Klaška a členové představenstva – Václav Barták, Ing. Petr Horák, Jan Štěpánek, Pavel Štěpánek, Ing. Roman Vacuška, Ing. Petr Veverka, Ing. Jan Vojta. Den vzniku členství v představenstvu je 13. června 2012. Kontrolním orgánem společnosti je dozorčí rada, tvoří ji tři členové – Ing. Petr Klemšinský, Anna Kučerová, David Perna. Společnost vlastní 1532 akcionářů s následujícím složením akcií:

- 2012 ks akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 50 000 Kč
- 6589 ks akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč
- 2079 ks akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 5 000 Kč
- 6446 ks akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 1 000 Kč
- 1078 ks akcie na jméno v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 500 Kč

V závěru roku 2010 a v lednu 2011 se na představenstvo společnosti BONAGRO, a. s. obrátili zástupci společnosti Goodwill, s. r. o., s oznámením, že obeslali akcionáře s nabídkou odkupu akcií za účelem ovládnutí společnosti a v důsledku toho významným způsobem změnit i předmět podnikání společnosti. V obavách o možné poškození či zmaření dlouhodobých obchodních vztahů společnosti

s obchodními partnery a z toho hrozících škod, v obavách z bezprostředně hrozícího rizika výrazného snížení pracovních míst ve společnosti, a v zájmu vlastní obrany, společnost BONAGRO, a. s. nabídla svým akcionářům odkup vlastních akcií a zabránila tak společnosti Goodwill, s. r. o. ovládnutí společnosti, v případě odkupu majoritního podílu akcií. (www.justice.cz)

9.2 Předmět podnikání společnosti

- živočišná výroba
- rostlinná výroba
- opravy silničních vozidel
- hostinská činnost
- silniční motorová doprava
- řeznictví a uzenářství
- výroba, obchod a služby
- výroba elektřiny

9.3 Agromechanizace

9.3.1 Rostlinná výroba

V současné době podnik hospodaří na 4 154 ha zemědělské půdy, z toho podíl orné půdy činí 3 920 ha. Rostlinná výroba podniku je zaměřena na produkci obilovin, hlavně obilovin pro potravinářské účely, hlavními pěstovanými obilovinami jsou pšenice, ječmen, kukuřice a v menší míře žito. Dále pěstují krmné plodiny jako je čirok, kukuřice silážní, kukuřice na zrno, vojtěška a trvalé travní porosty. Nemalé zastoupení má i pěstování řepky a cukrovky. Cukrovka je technologicky náročná, její výnos na hektar se pohybuje kolem 60 tun.

V současné době se výměra tržních plodin pohybuje okolo 3 000 ha. Z toho hlavně pšenice 1615 ha, dále pak cukrová řepa, jarní ječmen, řepka, kukuřice na zrno a žito. Část krmných plodin podnik zpracovává a ve formě krmných směsí jsou zkrmovány skotu, který podnik chová a další část je určena pro prodej.

V letech, kdy jsou příznivé podmínky, dosahují u plodiny vysokých výnosů viz. tabulka č.8. Podnik se také zabývá produkcí osiv a spolupracuje s osevářskými firmami.

Agromechanizace podniku je na vysoké úrovni, podnik je vybaven novými stroji. Podnik vlastní 15 traktorů, 8 sklízecích mlátiček, secí stroje, kypřiče, podmiče,

sklízecí řezačku, obraceče, shrnovače a lis na slámu. Dále 6 návěsů, postřikovače, nákladní auta s návěsem, přepravník pro přepravu sypkých hmot. Ke skladování obilovin a zrnové kukuřice je vybudována příjmová a posklizňová linka obilí s obilními sily.

Posklizňové linky obilovin má podnik ve Šlapanicích, Jiříkovicích a Blažovicích. Sklady se nacházejí ve Šlapanicích, Jiříkovicích, Tvarožné a v Blažovicích. Největší skladovací kapacity jsou ve Šlapanicích, s kapacitou sil 8 x 1200 tun, 3x2230 tun a 2 x 350 tun, sklad je členěn na 6 sil a 2 předsila, celková kapacita 16 000 tun. Ve Šlapanicích je i nová sušička obilovin Stella. Posklizňová linka obilovin je vybavena systémem velkokapacitních předzásobníků, 3 čističek a systémem nových podjezdových zásobníků. Celá obsluha sušičky a skladů je řízena z centrálního velína počítačem. Obsluhu těchto skladovacích kapacit zajišťují 3 zaměstnanci.

Posklizňová linka v Jiříkovicích byla také rekonstruována, je zde také nová čistička, na kterou se napojuje systém odlučování prachových částic, tato linka je využívána k uskladnění a čištění ječmene sladovnického a osivářského.

Posklizňová linka v Blažovicích má mořičku, která slouží a čištění a moření osiv pšenice a ječmene.

Sklady ve středisku Tvarožná slouží k příjmu a uskladnění krmného obilí, má dvě sila s kapacitou 1300 tun.

Podnik obhospodařuje i 20,5 hektarů vinic, na kterých pěstuje odrůdy Müller Thurgau, Rulandské bílé, Muškát moravský, Svatovavřínecké, Chardonnay, Helios a hrozny dodává do Templářských sklepů Čejkovice a část je prodávána zájemcům k přímé konzumci. Sklizeň na mladých vinicích je prováděna ručně za pomoci brigádníků, většinou studentů v období konce letních prázdnin a začátkem září. U starší výsadby probíhá kombajnová sklizeň dodavatelským způsobem. Výsadba a obnova vinic je za přispění dotačního programu v rámci Podpory Agro-Enviro.

Do roku 2013 podnik obhospodařoval i 30 ha jabloňových sadů. Z důvodu stáří a nerentabilní výroby byl sad vykloučen.

Tab. 8 Ukazatelé rostlinné výroby

Komodit a		2012			2013			2014		
		Sklizen o t	Výměr a ha	Výnos t/ha	Sklizen o t	Výměr a ha	Výnos t/ha	Sklizen o t	Výměr a ha	Výnos t/ha
Pšenice o.	zrno	2870,71	1371,3	2,09	12187	1594,3	7,64	11574,9	1472,7	7,86
	sláma	811,99			3173			2466,43	452,09	5,46
Pšenice j.	zrno	172,62	75,28	2,29	78,93	20,74	3,81	82,39		
	sláma				0			0		
Ječmen j.	zrno	933,14	336,28	2,77	3188,45	435,67	7,32	3111,93	446,26	6,97
	sláma	290,9			720			467,61	211,03	2,22
Žito oz.	zrno	1,1	45,5	0,02	825,39	43,18	19,12	2327,48		
					724,14			1934,06		
Kukuřice	zrno	2434,4	295,73	8,23	147,34	13	11,33	1725,83	169,77	10,17
		200,5								
Řepka o.	semeno	299,05	222,66	1,34	828,43	229,24	3,61	834,77	180,02	4,64
Cukrovka		28421,6	451,77	62,91	30684,7	458,08	66,99	36397,9	451,12	80,68
	řízky	7673,84			8284,86			9816,37		
	ří.siláž	2849,46			4399,89			2966,56		
	BPS							1249,54		
	prodej	4674,41								
Vojtěška	zelená	13395,7	406,16	32,98	15997,6	309,93	40,92	15804	458,48	34,47
	osivo	4,75			0			1,7	15	0,11
	senáž	4474,81			4343,27			4777,55		
	seno	138,97			201,83					
	úsušky	362,25			470,9			578,4		
	GPS	1528,17			2170,54			813,68		
Kukuřice siláž		29341,1	604,42	48,54	40244,5	771,82	52,14	48895,9	788,38	62,02
	siláž	18316,7			28679,6			32052,9		
Hořčice		35	50,28	0,7	0			3,35	14,98	0,22
Tráva		228,37	96,59	2,36	1280,75	93,34	13,72	1127,47	94,23	11,97
	seno	43,91			212,83			216,78		
	senáž	0			68,69					
Krmná řepa		75	1,5	50	70	1,25	56	90	1,5	60
Čirok		1319,34	30,16	40,43	1629,82	63,42	25,7	1388,04		
	siláž	1015,38			1378,19			1304,32		
Jablka		804,76	52,45	15,34	21,03	32,85	0,64	0		
	konz.	49,18			7,93			0		
	mošt.	755,58			13,1			0		
Hrušky	konz.	0			0			0		
Hrozny		53,39	15,02	3,55	88,41	16,85	5,25	107,895	20,91	7

9.3.2 Živočišná výroba

Střediska živočišné výroby se nachází převážně na katastrálním území obcí Šlapanice a Viničné Šumice. V živočišné výrobě se podnik zaměřuje na chov dojného skotu, chová Holštýnské plemeno. Dále se zabývají odchovem mladého dobytka, vlastní jednoho plemenného býka. Středisko ve Šlapanicích a má ustájovací kapacitu pro 850 ks krav, k 31. 12. 2014 je zde chováno 730 kus dojnic, dojnice jsou zde volně ustájeny a rozděleny do skupin dle užitkovosti. Středisko ve Viničných Šumicích má ustájovací kapacitu pro 324 ks krav a k 31. 12. 2014 je zde chováno 290 kusů dojnic, produkční stáj je s roštovým odklizem kejdy. Obě střediska mají plně automatizované dojírny a produkce mléka činí 8,5 milionů litrů za rok. Průměrná dojivost na jednu dojnici se za rok 2014 pohybovala kolem 24 litrů za den. Mléko je prodáváno společnosti a.s.Olma Olomouc.

Krmivo je zakládáno krmným vozem, krmná dávka je sestavena z vojtěškové senáže, kukuřičné siláže, silážovaných řízků, slámy a doplňkové směsi. Veškeré objemné a jadrné krmivo je využíváno z vlastní produkce, nakupují se pouze minerální vitaminové a bílkovinné komponenty. Objemná krmiva jsou uskladněna v silážních žlabech a v senážních vacích. Roční spotřeba krmiva skotu je 25 000 tun kukuřičné siláže a 6 000 tun vojtěškové, obilní a travní senáže. Statková hnojiva jsou produkována ve formě chlévské mrvy a kejdy a používají se k přihnojení plodin pěstovaných v rostlinné výrobě a ke zvlhčení kukuřičné siláže pro výrobu v BPS. Pro skladování statkových hnojiv je využíváno stájní hnojiště a kejdové velkokapacitní jímky.

Středisko Pozořice bylo zaměřeno na výkrm brojlerových krůt a krocanů, avšak v roce 2009 byl chov ukončen. Do roku 2010 podnik choval býky na výkrm do porážkové hmotnosti 550 kg. V roce 2011 podnik také ukončil chov prasat z důvodu nerentabilní výroby, chov prasnic dosahoval počtu 550 kusů, ročně podnik prodával okolo 1100 tun vepřového masa.

Tab. 9 Ukazatelé živočišné výroby

Rozbor živočišné výroby k 31.12.			
	2012	2013	2014
Stavy:			
Telata	292	292	307
Jalovice chovné	628	698	709
Skot výkrm	12	3	2
Jalovice V.B.	106	62	62

Dojnice	1039	1070	1088
Skot celkem	2077	2126	2169
Plemenný býk	0	1	1
Výroba mléka (l)	8 783 606	9 021 079	9 616 276
Výroba skotu (kg)	306 086	0	0
Zapuštěno krav	960	936	1002
Zapuštěno jalovic	417	416	416
Oteleno krav	665	724	725
Oteleno jalovic	384	397	351
Narozeno telat	1049	1121	1076
Odchováno telat	1019	1074	1049
Narozeno/100 ks	99,4	105,4	98,55
Odchováno/100ks	96,31	101	96,08
Úhyn telat %	2,85	4,2	2,5
Brakování krav	409	366	333
Prům. stav krav	1058	1063	1091,8
Úhyn krav	32	28	22
Prům. dojivost (l)	22,68	23,25	24,13
Prodej zvířat			
Jalovice k chovu	0	0	36
Telata	516	573	545
Prodej mléka (l)	8 548 966		

9.3.3 Středisko dopravy a mechanizace

Středisko dopravy a mechanizace zajišťuje v podniku hlavně vnitropodnikové práce pro rostlinnou a živočišnou výrobu, součástí střediska mechanizace je i opravárenská činnost, která poskytuje služby i středisku živočišné výroby. Dále poskytuje služby i pro zákazníky. Mechanizace je neustále vybavována novými stroji. Podnik vlastní 18 traktorů značky John Deere, New Holland, Zetor a jeden pásový traktor Challenger. V traktorové dopravě podnik používá 6 velkoobjemových návěsů, které jsou výměnné a lze je měnit dle vykonávané pracovní operace za vanovou korbu, rozmetadlo statkových hnojiv, cisternu na dovoz vody a kejdy nebo hadicový aplikátor tekutých hnojiv. Pro sklizeň obilovin podnik vlastní 8 sklízecích mlátiček, překládací návěs a ke zpracování slámy vlastní lis na velké hranaté balíky, dále sběrací a stohovací

vůz. Ke sklizni senáže a kukuřice podnik využívá sklízecí řezačky Class Jaguar a k sečení pícnin vlastní bubnový žací stroj. K ochraně rostlin podnik pořídil dva samojízdné postřikovače a k setí plodin vlastní šest secích strojů. Zpracování půdy provádí pásovým traktorem s různými typy nářadí. K nakládce a manipulaci vlastní různé typy nakladačů.

V oblasti dopravy podnik nabízí vnitrostátní nákladní dopravu, dopravu materiálů nákladními soupravami, kontejnerovou dopravu, dopravu valníkovým vozidlem s hydraulickou rukou, nakládání materiálu s teleskopickým manipulátorem a kolovým nakladačem, práce autojeřábem, nabízí parkovací místa a odstavné plochy ve střediscích, tankování a prodej pohonných hmot ve středisku Tvarožná a pronájem nebytových prostor.

9.3.4 Výroba krmných směsí

Výrobní a sušárna krmiv se nachází v Jiříkovicích, je zde i vlastní skladovací kapacita. Vyrábí se zde krmné směsi pro vlastní spotřebu i pro drobné odběratele. V roce 2004 byla míchárna zmodernizována a celý provoz je nyní řízen počítačem, provoz odpovídá požadavkům daným zákonem, vyhláškou a směrnicí EU, provoz výroby je registrován v registru výroben krmných směsí. Míchárna má vlastní licenci pro výrobu medikovaných krmiv. V míchárně se vyrábí krmné směsi pro skot, prasata, drůbež a ostatní hospodářská zvířata. Krmné směsi se vyrábí ve formě granulované nebo sypké. Podle přání odběratele se krmné směsi distribuují volně nebo balené v pytlích. Pytlované krmné směsi lze na míchárně i odkoupit pro domácí výkrm hospodářských zvířat. Roční produkce míchárně se pohybuje okolo 5500 tun směsí.

Sušárna krmiv byla modernizována v roce 2009 z prostředků EU. Sušárna je plně automatizovaná, dosouší se zde velkoobjemová hmota například vojtěška, jetel červený, jetelotrávy. Konečným výrobkem sušárny jsou granulované úsušky, které se přidávají do krmných směsí nebo se prodávají. Produkce sušárny se pohybuje okolo 1500 tun usušené hmoty, volná kapacita činí 3000 tun.

Sušárna a míchárna je sdužením 5 podílníků, každý podle vloženého majetkového podílu má možnost míchat krmné směsi a sušit za režijní ceny, které jsou předem dohodnuté a po ukončení hospodářského roku dochází k vyúčtování nákladů. V případě překročení procentního podílu musí podílníci doplatit, co přesušili či přemíchali. Každý podílník si naváží na míchárně svoje obiloviny. Další komponenty

do směsí, například sóju a premixy, většinou objednává a dodává sušárna. Každému podílníkovi se míchá podle jeho receptur, které si dodá. Dále míchárna nakupuje obiloviny, ze kterých míchá směsi na volný prodej.

Vyráběné výrobky:

- krmné směsi pro dojnice
- směsi pro telata
- směsi pro býky
- směsi pro prasata a seleta
- směsi pro prasnice (kojící, březí)
- výkrmové směsi pro drůbež (nosnice, brojlerů, kachny, husy, krůty)
- směsi pro chov a výkrm králíků
- směsi pro spárkatou zvěř
- směsi pro laboratorní myši
- směs pro holuby

Na míchárně krmiv bylo za rok 2014 namícháno 5019,43 tun krmiv a usušeno 578,40 tun vojtěšky.

Tab. 10 Vybrané ukazatelé mícháren krmiv

Mícháren krmiv	Bonagro	I.	II.	III.	IV.	Ostatní	Celkem
Procentní podíl po úpravě nájmu a pronájmu	74,46%	1,23%	1,75%	13,81%	8,75%	x	
Limit pro skutečně namíchané tuny po úpravě	8190,6	135,3	192,5	1519,1	962,5	x	
Skutečně namíchané tuny za rok 2012	2597,15	30,15	81,34	1056,04	721,3	39,63	4525,61
Skutečně namíchané tuny za rok 2013	3242,65	34,5	88,62	1105	493,05	56,52	5020,34
Skutečně namíchané tuny za rok 2014	3276	144,81	86,67	1168,1	286,93	56,93	5019,43

Tab. 11 Vybrané ukazatelé sušárny krmiv

Sušárna krmiv	Bonagro	I.	II.	III.	IV.
Procentní podíl po úpravě nájmu a pronájmu	63,24%	1,36%	5,68%	16,66%	13,06%
Skutečně usušeno tun v roce 2012	362,25	0	0	0	0
Skutečně usušeno tun v roce 2013	470,9	0	0	0	0
Skutečně usušeno tun v roce 2014	578,4	0	0	0	0

9.3.5 Bioplynová stanice

V roce 2012 podnik postavil bioplynovou stanici s technologií firmy Envitec BiogasVelké Meziříčí. Bioplynová stanice byla uvedena do provozu v prosinci roku 2012 a dodává přibližně 650MWh měsíčně do sítě E.Onu. Odběratel silové elektřiny byl pro rok 2013 E.ON, pro rok 2014 Erste Energy, v roce 2015 je opět odběratelem E.ON. Odběratelé se mění dle toho, s kým se uzavře smlouva, na základě výkupní ceny. Bioplynová stanice dodává téměř veškerou produkci elektřiny do distribuční sítě, malou část spotřebovává pro vlastní provoz. Vedlejším produktem bioplynové stanice je teplo. Teplem podnik vytápí dílny mechanizačního střediska a dojírnu, dále se teplem dosouší obiloviny ve středisku ve Šlapanicích.

Obnovitelné zdroje jsou podporovány řadou dotačních programů, jako jsou tzv. zelené bonusy. Výši bonusů stanovuje Energetický regulační úřad. Aby podnik dostal plnou výši zeleného bonusu, musí spotřebovat minimálně 10 % vyrobeného tepla.

Bioplynová stanice vyrábí bioplyn z kukuřičné siláže a hovězí kejdy. Denní potřeba pro maximální výrobu bioplynu je cca 50 tun kukuřičné siláže za den. Při spotřebě kukuřičné siláže lze část objemu nahradit cukrovarnickými řízky, čirokem nebo odpadem po sušení obilovin.

Tab. 12 Vybrané ukazatelé bioplynové stanice

	2013	2014
Vyrobena - svorková MWh	7 262,08	8 171,68
Dodáno - čistá MWh	6 708,15	7 493,11
Vlastní spotřeba MWh	551,439	678,577
% výkonu svorková	82,78	93,34
% výkonu dodaná	76,45	86,81
% vlastní spotřeby	6,33	6,53
Cena za MWh	3 074,- Kč	3 270,- Kč
Výroba tepla MWh	6 708 154	8 171 680
Spotřeba tepla GJ	923 358	1 224 478
% spotřeby	13,765	16,34
Průměrný měsíční zisk	1,5 mil. Kč	1,5 mil. Kč

9.4 Dotační tituly za roky 2012-2014

Podnik ve sledovaném období pobíral následující dotační tituly:

Tab. 13 Pobírané dotační tituly

Pobírané dotační tituly	2012	2013	2014
Dotace argoenvironmentálních opatření			
Pěstování mezipločin	1 040 711	959 124	1 046 104
Zpracování sušeného krmiva	454 120		
Ošetřování travních porostů	255 517		125 131
Integrovaná produkce vinné révy	132 812	217 527	257 628
Restrukturalizace a přeměna vinic	21 690 428	25 039 713	1 482 673
SAPS - jednotná platba na plochu	7 673 578	7 655 066	12 000 161
Oddělená platba na cukr	16 266	31 282	8 640 844
Podpora ozdravování polních plodin biologická ochrana	141 937	142 782	32 862
Kontrola užitkovosti	18 945	28 048	207 854
Podpora chovatelům na částečnou úhradu kadáverů	1 430 542	1 492 958	
Platba na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka	174 086	171 447	2 969 992
Zatravňování orné půdy	128 162		186 832
Dotace finanční podpory pojištění			
PGRLF pojištění plodin	138 909	101 368	113 522
PGRLF fin. podpora na náklady spojené s pojištěním speciálních plodin	75 163	84 558	12 219
PGRLF fin. podpora na náklady spojené s pojištěním zvířat		29 835	81 110
Dotace přechodné vnitrostátní podpory			
Platba na přežvýkavce			162 103
Platba na zemědělskou půdu			760 350
Celkem	33 371 176	35 953 708	28 079 385

Částky uvedené v Kč.

9.5 Dodavatelsko-odběratelské vztahy

Produkty rostlinné výroby podnik dodává přímo zpracovatelům, jako je například:

potravinářská pšenice, ta je dodávána do společnosti Delta mlýny Kyjov, které potravinářskou pšenicí zpracovávají na mouku, výrobní odpad - pšeničné otruby BONAGRO, a.s. vykupuje zpět a využívá je k výkrmu dobytka. Mlýn Čejč, Mlýn Herold. Sladovnický ječmen je dodáván do Sladovny Bernard, která vykupuje surovinu

pro pivovar Bernard v Humpolci a firmě Soufflet Agro – sladovna Kroměříž. Cukrovou řepu podnik dodává do Moravskoslezských cukrovarů Hrušovany nad Jevišovkou, vylouhované cukrovarnické řízky podnik odkupuje zpět a slouží k výkrmu dobytka a k výrobě bioplynu. Hronové víno je dodáváno do Templářských sklepů Čejkovice. Pšenice, ječmen a řepka jsou dodávány do společnosti NAVOS, a.s.. Osivo pšenice a ječmene vykupuje firma SOUFFLET AGRO, a.s. Elita a.s. a Oseva Agro a.s.. Zrnová kukuřice je dodávána firmě Provit, s.r.o.

Pšenici BONAGRO, a.s. dodává i do Fondu státních hmotných rezerv, a to přesně do ZZN Pomoraví silo Rajhrad. Pšenice i ječmen jsou dodávány do firmy Elita semenářská a.s. za účelem výroby osiv. Vojtěškové úsušky jsou dodávány do firmy De Heus Marefy k výrobě krmných směsí.

Co se týče produktů živočišné výroby, je mléko dodáváno do společnosti a.s. Olma Olomouc. Dobytek je dodáván na jatky Bučovice a Polička.

Je vidět, že má podnik zajištěn odběr všech vyprodukovaných komodit. S odběrateli má podnik uzavřeny kupní smlouvy, a to u rostlinných komodit na předem stanovené množství a u mléka se dodávky stanovují po měsících.

Společnost Elita semenářská, a.s. a společnost OSEVA, AGRO Brno, spol. s.r.o. dodávají osiva zemědělských plodin, Moravskoslezské cukrovary, a.s. dodávají osivo cukrové řepy. Společnost Pronachem s.r.o. prodává podniku přípravky na ochranu a výživu rostlin. ACHP Slavkov dodává kapalná hnojiva. Od společnosti Mikrop Čebín,, a.s. jsou nakupovány minerálně-vitaminová směsi a premixy. Výživu skotu ve středisku Viničné Šumice zajišťuje firma VVS Verměřovice a to včetně poradenské a výživářské činnosti. Hlavním dodavatelem pohonných hmot je Mgr. Alena Zaričová z Miroslavi.

9.6 Zaměstnanci společnosti

Společnost zaměstnává 149 zaměstnanců, z toho 37 žen. 116 zaměstnanců žije v dané lokalitě a 33 zaměstnanců žije mimo katastr. Přesné rozdělení zaměstnanců dle bydliště a střediska, ve kterém jsou zaměstnání, můžeme vidět v tabulce č. 14.

Tab. 14 Počty zaměstnanců společnosti

Počty zaměstnanců společnosti		
Středisko	Žijící v katastru	Žijící mimo katastr
RV	11	5
ŽV	34	9
Mechanizace	40	11
Sušárna a míchárna	7	0
Technické práce	5	3
Kuchyně	6	1
Administrativa	13	4
Zaměstnanci celkem	116	33

9.7 Investiční záměry

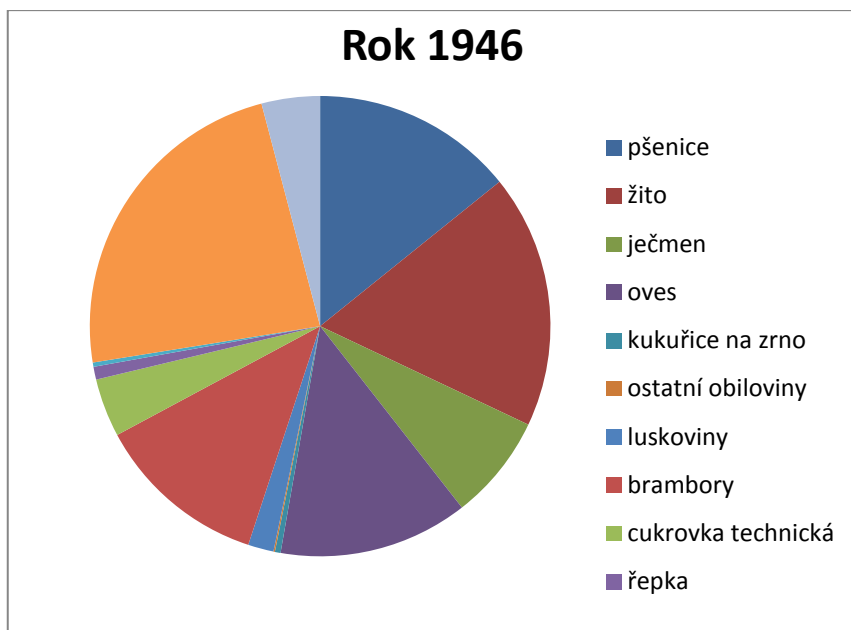
V roce 2015 podnik plánuje rekonstrukci mechanizačního střediska ve Šlapanicích. Následně po rekonstrukci dojde ke spojení 2 mechanizačních středisek – Šlapanice a Jiříkovice do jednoho objektu ve Šlapanicích. Dojde ke sloučení pod jednoho vedoucího, tím dojde k centralizaci mechanizace podniku. Jelikož má nyní podnik prostory střediska v Jiříkovicích v pronájmu, dojde k úsporám na nájemném, i úspoře nákladů na vytápění, protože k vytápění prostor bude využíváno odpadní teplo z bioplynové stanice.

Pro rok 2016 je v plánu rekonstrukce mléčné farmy ve Šlapanicích. V plánu je výstavba nových stájí a dojírny, která bude výkonnější. Plánovaná výstavba bude realizována za přispění dotací z Programu rozvoje venkova.

10. DISKUZE

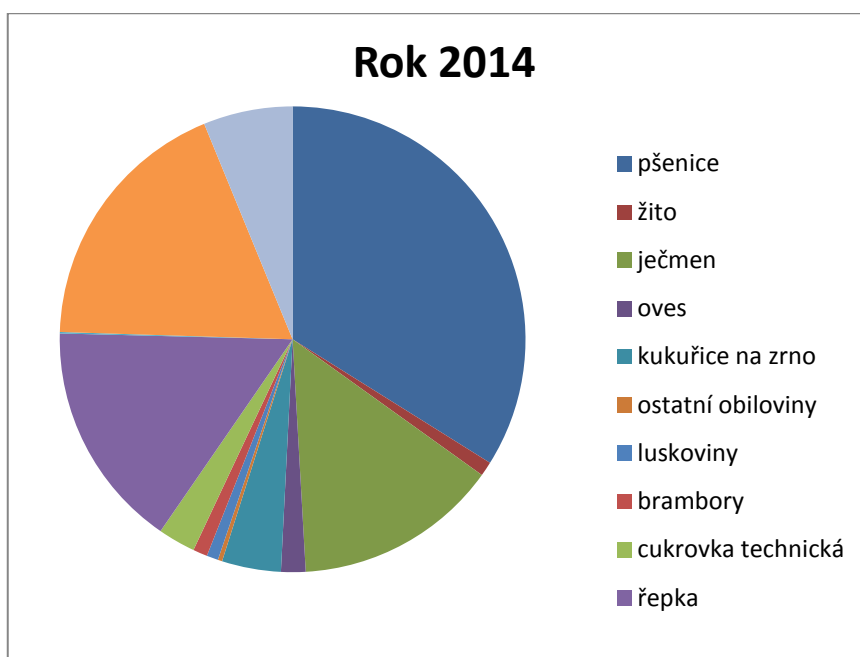
Příměstské zemědělství v současném Česku již není zcela využíváno. Tento typ zemědělství postupně zanikl, díky vzniku nových technologií, které již dnes umožňují vytvořit přepravovaným komoditám a produktům podmínky, které je zachovají komodity déle čerstvé. Jedná se především o rozvoj v oblasti dopravy, jak již vznikem nákladních aut a jejich vybavení, které je dnes na vysoké úrovni. Nákladní doprava dnes umožňuje přepravovat komodity chlazené i mražené. Je tedy možné komodity dovážet ze vzdálených míst a lidé tedy nemusí spoléhat jen na to, co se v okolí města vypěstuje. Není tedy třeba, aby zemědělské podniky byly v zázemí měst, proto tedy zemědělství v okolí měst ustupuje.

Celkově v zemědělství v České republice od 90. let došlo k velkým změnám. Došlo k úbytku orné půdy a snížila se druhová rozmanitost pěstovaných zemědělských plodin. Každým rokem se snižuje výměra obhospodařované zemědělské půdy. Na úkor orné půdy rostou plochy trvalých travních porostů v méně příznivých lokalitách a zastavují se plochy v okolí měst. Co se týče struktury pěstovaných zemědělských plodin, dochází k významným změnám. Od dob poválečných do dnešních však zůstávají obiloviny nejpěstovanějšími plodinami, vždy zaujímají více než 50 % osevních ploch. Nejvíce se snížily plochy okopanin, zejména cukrovky a brambor. Snížila se také výměra pěstovaných pícnin, v souvislosti s klesajícími stavy skotu. Naopak se výrazně zvýšil podíl ploch, na kterých se pěstuje řepka, která byla v poválečném období bezvýznamná, pěstovalo se jí necelé procento z celkových ploch, dnes zaujímá 15,8 %. K nárůstu došlo u ploch s kukuřicí, která se dnes využívá k energetickým účelům.

Graf 1 - Struktura osevních ploch rok 1946

Zdroj: (www.czso.cz)

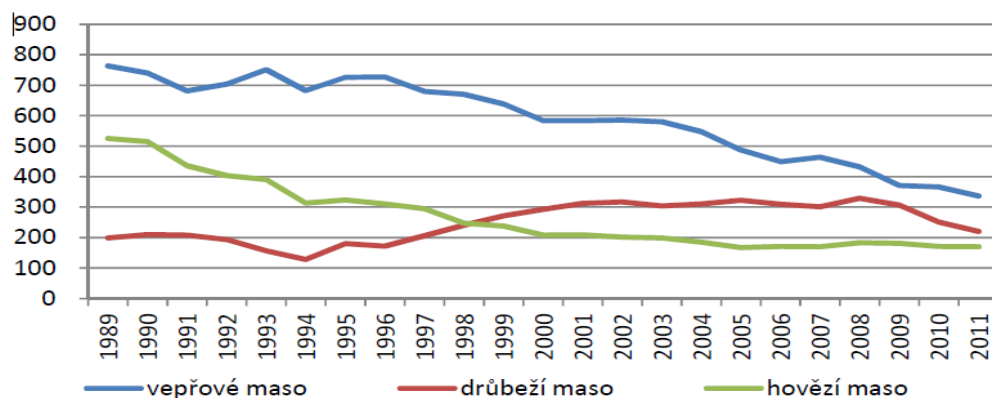
Graf 2 - Struktura osevních ploch rok 2014

Zdroj: (www.czso.cz)

Po roce 1990 došlo k výrazným změnám stavu hospodářských zvířat, především se snížil stav masného skotu. Klesala výroba jatečných zvířat, avšak na druhou stranu

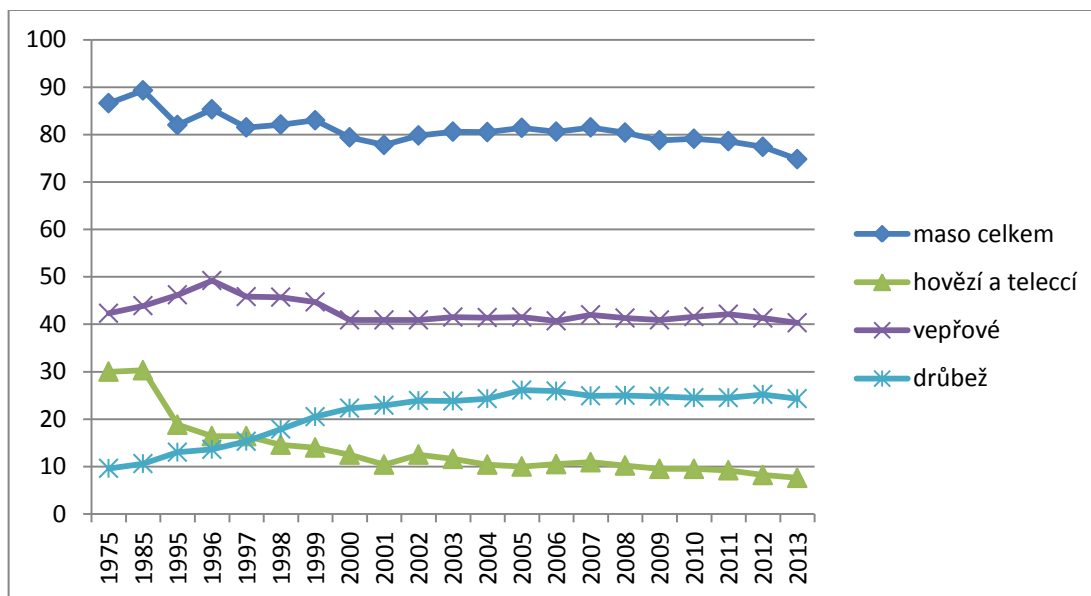
díky zavádění nových technologií, které respektují welfare zvířat začala stoupat dojivost u krav. Ovšem i díky vyšší dojivosti se nakonec došlo k snižování stavů krav. O něco později došlo i k poklesům stavů prasat, jelikož chovy nestačily konkurovat zahraničí. Výroba jatečných kuřat se naopak zvyšovala.

V porovnání za posledních 20 let se výrazně snížila spotřeba hovězího masa, spotřeba vepřového se drží stále na stejné úrovni a výrazně se zvýšila spotřeba drůbežího masa, avšak stavy chovaných zvířat klesly. Současná živočišná výroba v ČR tedy nestačí krýt spotřebu.

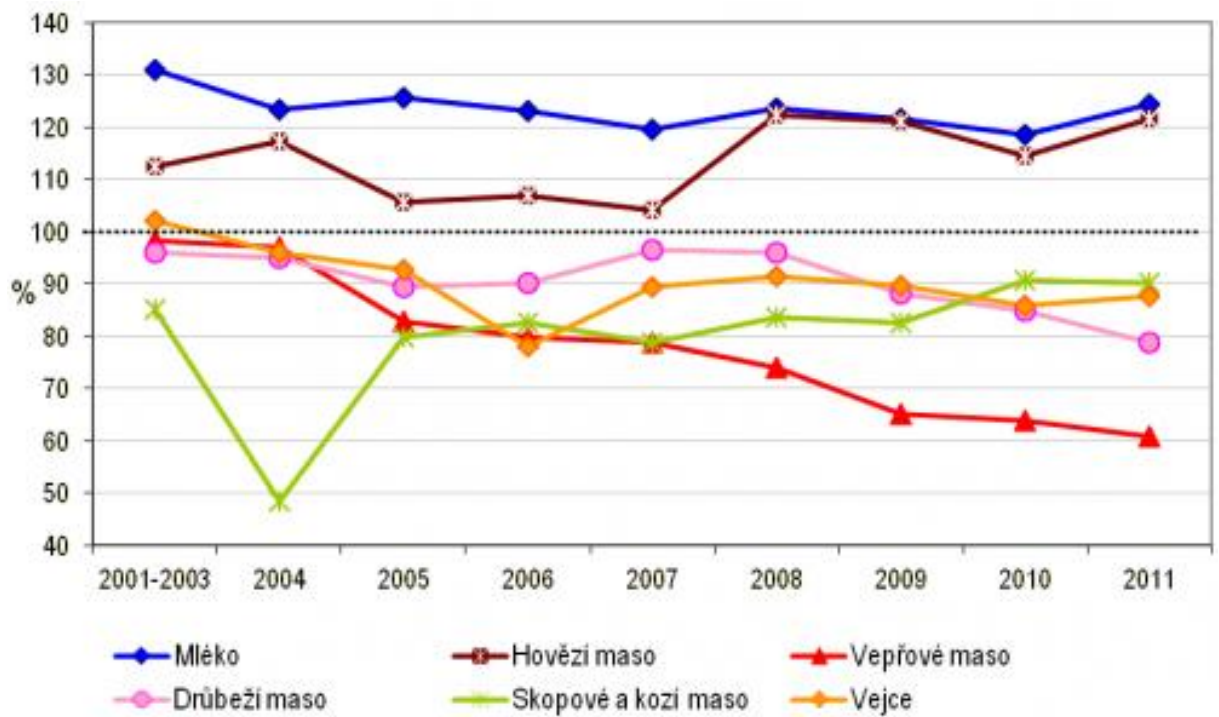
Graf 3 Vývoj výroby masa v ČR

Zdroj: (www.czso.cz)

Graf 4 Spotřeba masa v ČR na 1 obyvatele v kg

Zdroj: (www.czso.cz)

Graf 5 Soběstačnost komodit živočišné výroby
Zdroj: (www.czso.cz)

11. ZÁVĚR

Daná oblast případové studie má příznivé přírodní podmínky k zemědělské výrobě. O příznivých podmínkách vypovídá vysoký podíl řepařské výrobní oblasti a absence horské výrobní oblasti.

Vývoj stavu zemědělství v oblasti odpovídal trendům obecného vývoje, docházelo zde k zakládání JZD a následně v roce 1989 k transformaci ZD a vytvoření nových ekonomických subjektů.

Zemědělský podnik BONAGRO, a.s., hospodařící převážně na pronajaté půdě, působí v oblasti zemědělské prvovýroby. Dle velikosti a počtu zaměstnanců společnost patří do skupiny středních podniků. A jako mnoho dalších společností prošla společnost restrukturalizací, která sebou přinesla využívání moderních technologií a také potřebu realizovat nové podnikatelské aktivity. V oblasti živočišné výroby podnik opustil od chovu jatečných prasat, býků a drůbeže. V roce 2012 vystavil bioplynovou stanici. Výroba bioplynu přispívá k ekonomické stabilitě společnosti.

Odbyt komodit má podnik zabezpečen značným množstvím odběratelů na území České republiky, do zahraničí podnik nevyváží.

POUŽITÁ LITERATURA

Knihy

1. BEČVÁŘOVÁ, Věra, Vojtěch TAMÁŠ a Ivo ZDRÁHAL. *Agrobyznys v rozvoji regionu*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 115 s. ISBN 978-80-7375-799-1.
2. BENEŠ, Jan. *Možnosti rozvoje venkovského regionu na příkladu správního obvodu ORP Šlapanice*. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
3. BIČÍK, Ivan a Vít JANČÁK. *Transformační procesy v českém zemědělství po roce 1990*. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, 2005, 103 s. ISBN 80-865-6119-4.
4. BRITAN, Martin. *Regionálně geografická analýza zemědělství v zázemí města Brna*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita.
5. DAMBORSKÝ, Milan. *Lokalizace podnikatelských aktivit*. Praha, 2010. Disertační práce. Vysoká škola ekonomická v Praze.
6. DOUCHA, Tomáš. *Vývoj agrárního sektoru ČR v období 1989-1997: (informační studie)*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 1998, [98] s. ISBN 80-858-9875-6.
7. HEROVÁ, Irena a Věra MAJEROVÁ. *Český venkov 2008: proměny venkova*. Vyd. 1. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, c2009, 187 s. ISBN 978-80-213-1911-0.
8. KUNOVÁ, Markéta. *Zemědělství na Trutnovsku od roku 1945 a jeho dopady na krajinu*. Brno, 2011. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita.
9. LANGOVÁ, Petra. *Potenciál malého města v zázemí velkoměsta při rozvoji venkova: případová studie Šlapanice*. Brno, 2011. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně.
10. MARTIŠKO, Josef. *Příroda okresu Brno-venkov: Významné krajinné prvky - Šlapanicko*. Brno: Okresní úřad Brno-venkov, 1997, 93 s.
11. PAŘIL, Jakub. *Suburbanizace v zázemí krajských měst v ČR v letech 1991-2011*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně.
12. VAISHAR, Antonín a Milada ŠTASTNÁ. *Změny krajiny na okraji velkých měst. Je suburbanizovaný venkov ještě venkovem?: [výstup projektu Interní*

grantové agentury AF MENDELU]. Vyd. 1. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 100 s. ISBN 978-80-7375-768-7.

Internetové zdroje

1. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
2. *Geografický web* [online]. 2010 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.hajduch.net/cesko/zemedelstvi-a-lesnictvi>
3. Oficiální stránky - Město Šlapanice. *Šlapanice* [online]. 2011 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.slapanice.cz/>
4. *Regionální informační servis* [online]. 2012-2014 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/>
5. *Územně identifikační registr ČR* [online]. 2015 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.uir.cz/obce-orp/1368/Orp-Slapanice>
6. Veřejný rejstřík a sbírka listin. *Výpis z obchodního rejstříku* [online]. 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=193704&typ=PLATNY>
7. *Vítejte na Zemi...* [online]. 2013 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: http://vitejenazemi.cz/cenia/index.php?p=zivocisna_produkce&site=puda
8. *Zemědělské komodity* [online]. 2015 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/roslinna-vyroba-menu>

SEZNAM TABULEK

- Tab. 1 Struktura zemědělských podniků ve sledovaném území v roce 1988
- Tab. 2 Struktura zemědělských podniků ve sledovaném území po roce 1990
- Tab. 3 Sídlní jednotky ve správním obvodu Šlapanic
- Tab. 4 Celkový přírůstek obyvatelstva
- Tab. 5 Přírozený přírůstek obyvatelstva
- Tab. 6 Přírůstek stěhováním
- Tab. 7 Věková struktura obyvatel v % - rok 2008
- Tab. 8 Ukazatelé rostlinné výroby
- Tab. 9 Ukazatelé živočišné výroby
- Tab. 10 Vybrané ukazatelé mícháren krmiv
- Tab. 11 Vybrané ukazatelé sušárny krmiv
- Tab. 12 Vybrané ukazatelé bioplynové stanice
- Tab. 13 Pobírané dotační tituly
- Tab. 14 Počty zaměstnanců společnosti

SEZNAM MAP

- Map. 1 Prostorová organizace podniků na sledovaném území v roce 1988
- Map. 2 Administrativní členění správního obvodu Šlapanic
- Map. 3 Zemědělské výrobní oblasti správního obvodu Šlapanic

SEZNAM GRAFŮ

- Graf 1 - Struktura osevních ploch rok 1946
- Graf 2 - Struktura osevních ploch rok 2014
- Graf 3 - Vývoj výroby masa v ČR
- Graf 4 - Spotřeba masa v ČR na 1 obyvatele v kg
- Graf 5 - Soběstačnost komodit živočišné výroby

PŘÍLOHY

- Příloha č. 1 - Pohled na město Šlapanice
- Příloha č. 2 - Město Šlapanice

Příloha č. 3 - Letecký pohled na společnost BONAGRO, a.s.

Příloha č. 4 - Holštýnské plemeno krav, kravín společnosti

Příloha č. 1 - Pohled na město Šlapanice

Příloha č. 2 - Město Šlapanice

Příloha č. 3 - Letecký pohled na společnost BONAGRO, a.s.
Zdroj: Jiří Rajsigl

Příloha č. 4 - Holštýnské plemeno krav, kravín společnosti